

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 8. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Forespørgsel til justitsministeren af Thisted Knudsen, Ninn-Hansen m. fl.*
- 3) *Forespørgsel til handelsministeren af Aksel Larsen.*

Mødet hævet kl. 15²⁵.

19. møde.

Onsdag den 8. november kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om tekniske forarbejder til gennemførelse af en fælles vej- og jernbanebro over Store-Bælt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om tekniske forarbejder til gennemførelse af en fælles vej- og jernbanebro over Store-Bælt.

Spørgsmålet om tilvejebringelse af en fast forbindelse over Store-Bælt har som bekendt været gjort til genstand for grundige undersøgelser i en kommission, som omfattede repræsentanter ikke alene for statsbanerne og vejvæsenet samt de direkte interesserede trafikanter, vognmændene og motorejerne, men tillige for andre erhverv og interesser, som kan tænkes særlig berørt af en sådan forbindelse, såsom Grosserer-Societetet, Provinshandelskammeret, Søfartsrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, landboforeningerne, de kommunale organisationer m. fl. Denne kommission afgav, som det ligeledes vil være det høje folketing bekendt, i 1959 en enstemmig indstilling, hvori man udtalte, at det vel er teknisk muligt at afvikle en endog meget kraftigt stigende trafik over Bæltet ved fortsat færgefart, men dog konkluderede i, at der måtte forventes en sådan stigning i denne trafik, at de besparelser, der kan opnås for trafikken ved etablering af en fast forbindelse, og de andre samfundsmæssige fordele, der er forbundet dermed, før eller senere vil opveje de omstillingsvanskeligheder af forskellig art, der må imødeses som følge af anlægget, og de betydelige anlægsomkostninger, der er forbundet dermed.

Kommissionen tænkte sig, at en fælles vej- og jernbanebro skulle bygges som en højbro i en linje fra Halsskov over Sprogø

[Ministeren for offentlige arbejder.]

til Knudshoved, og fremlagde et skitseret projekt til en sådan forbindelse og anslog udgifterne herved til med prisniveau 1955 at udgøre 1480 mill. kr., inklusive renter i byggetiden. Under sit arbejde havde kommissionen i øvrigt også udregnet, hvad en ren vejbro ville koste. At en ren vejbro må være billigere i anlæg end en kombineret bro, er en given ting, men dette kan ikke være afgørende, når man samtidig beholder en omfattende færgefart til overførsel af jernbanetrafikken. Kommissionen har ligesom senere det trafikøkonomiske udvalg ikke — og opgaven var da heller ikke stillet kommissionen — fundet begrundelse for mere omfattende undersøgelser af en sådan løsning, fordi man ikke anså det for en realistisk tanke, at jernbanetrafikken fortsat skulle overføres med færger, medens vejtrafikken gik ad en bro. Jeg kan for mit vedkommende sige, at jeg ganske deler den opfattelse, at det vil være urealistisk at tænke sig jernbanerne stillet i en konkurrencemæssig så ugunstig stilling i forhold til vejtrafikken.

Kommissionen mente imidlertid ikke at kunne stille forslag om et bestemt tidspunkt for broens anlæg og fremhævede herved bl. a., at anlægget måtte indpasses i et langtidsprogram for investeringsvirksomheden, hvori også andre store trafikinvesteringer måtte indgå. For at bedømme disse forhold har regeringen anmodet det trafikøkonomiske udvalg om at vurdere Store-Bæltsforbindelsen i forbindelse med de to største investeringer, som i øvrigt er på tale, nemlig tilvejebringelse af en fast forbindelse over Øresund og investeringerne i Københavns nærtrafik. Betænkningen fra dette udvalg foreligger nu, og det trafikøkonomiske udvalg indstiller, at der stiles mod at træffe beslutning om iværksættelse af de fornødne forarbejder vedrørende Store-Bæltsbroen så betids, at den eventuelt vil kunne tages i brug inden 1975. Udvalget har, ligesom i øvrigt Store-Bæltskommissionen, herved bl. a. peget på den betydning, som en Store-Bæltsbro med dens mere effektive sammenkædning af de danske landsdele vil kunne have i en situation, hvor Danmark tilslutter sig et europæisk fællesmarked.

Under hensyn til den meget lange forbe-

redelses- og byggetid, som et anlæg af en sådan størrelsesorden vil kræve, har regeringen herefter fundet, at tiden nu er kommet til at påbegynde de tekniske forarbejder, bundundersøgelser m. m., som må være en første betingelse for en beslutning om iværksættelse af anlægget, og nærværende lovforslag tilsigter derfor at give ministeriet for offentlige arbejder den fornødne bemyndigelse til at foretage disse forarbejder.

De tekniske forarbejder, hvis varighed må skønnes til 4-5 år, må for det første omfatte de fornødne bundundersøgelser i Store-Bælt og endvidere den fornødne videre projektering på grundlag af det i Store-Bæltskommissionens betænkning skitsemaessigt fremsatte forslag. Man må naturligvis forudse, at der kan blive tale om ændringer i de foreslåede konstruktioner, f. eks. på grund af prisudvikling eller tekniske fremskridt eller på grund af resultaterne af bundundersøgelserne. Selv om kommissionens forslag går ud på en broforbindelse, bør man heller ikke på nærværende tidspunkt udelukke den mulighed, som jo også har været bragt offentligt frem, at der kunne vise sig at være fordele ved at udføre dele af anlægget som tunnel. Det vil være naturligt at tænke sig, at der ved udbydelser af arbejderne til sin tid vil blive mulighed for afgivelse af alternative tilbud, som vil kunne omfatte sådanne løsninger. Det er dog for tidligt på undersøgelsestidspunktet at udtale sig nærmere herom. Jeg vil i øvrigt i denne forbindelse gerne omtale en tanke, som ligeledes har været bragt offentligt frem, nemlig spørgsmålet om at afholde en såkaldt „idékonkurrence“, som skulle give mulighed for, at der fra interesserede firmaers og ingeniørers side kunne fremkomme nye synspunkter for løsningen af den foreliggende tekniske opgave. Selv om jeg ikke mener, at der på nærværende tidspunkt foreligger det tilstrækkelige tekniske grundlag for, at en sådan konkurrence kunne blive frugtbringende, mener jeg dog, at man, når det drejer sig om en anlægsopgave af det her foreslåede omfang, bør være meget sikker på, at man også i teknisk henseende har taget alle muligheder i betragtning for at nå frem til den mest fordelagtige løsning. Det indgår derfor i mine overvejelser, at der som et led i de

[Ministeren for offentlige arbejder.]

tekniske forarbejder, når det fornødne tekniske grundlag derfor er tilvejebragt gennem de foretagne bundundersøgelser og den videre projektering, søges afholdt en sådan konkurrence, hvilket må indebære udsættelse af præmier og indkøb af visse projekter. Ligeledes er det min opfattelse, at anlægget er så stort efter vore forhold og så vanskeligt, at det vil være rigtigt på et vist tidspunkt at søge medhjælp hos udenlandske eksperter, i hvilken forbindelse jeg kan oplyse, at udenlandske eksperter i sin tid blev tilkaldt for at bistå ved bedømmelsen af de indkomne tilbud på bygning af Lille-Bæltstroen, som dengang måtte siges at være en opgave af usædvanlige tekniske dimensioner.

Ved det foreliggende forslag søges alene bemyndigelse til at iværksætte de tekniske forarbejder, jeg her har omtalt. Selve gennemførelsen af anlægget vil jo rejse en række spørgsmål ikke alene om tidspunktet for arbejdernes udførelse, men også om tilvejebringelse af de meget store beløb, der her er tale om, om opkrævning af broafgifter, om der måtte være anledning til særforanstaltninger med hensyn til de to færgebyer Korsør og Nyborg, som vil blive påvirket stærkt af forbindelsen m. m. Alle disse forhold må selvsagt bestemmes ad lovgivningens vej, og jeg forudsætter derfor, at der til sin tid vil blive fremsat lovforslag desangående.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale det til velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Chr. Madsen* til socialministeren:

„Vil socialministeren foranledige, at overgangsbestemmelsen i ulykkesforsikringsloven om dagpenge og renten fastsat efter anmeldelsesdato bortfalder?“

Chr. Madsen: Spørgsmålet drejer sig om anmeldte ulykkestilfælde fra før 1. april 1959. Efter lovens bestemmelser bliver dagpenge og rentebeløb reguleret efter detailpristallet med juli 1914 som grundlag eller ved særlig lov.

Ved at læse loven og dens bestemmelser får man det indtryk, at uanset hvornår ulykkestilfældet eller erhvervssygdommen er anmeldt, vil dagpengene være de samme. I praksis virker ordningen imidlertid på den måde, at for tilfælde, der er anmeldt før 1. april 1959, bliver dagpenge fastsat efter ældre lov. Vi har været ude for et tilfælde, hvor en mand fik en erhvervssygdom — det er silikose, det drejer sig om — anmeldt i 1955-56. Han går stadig væk til undersøgelse og mister arbejdsdage. Han får efter den gamle lovs bestemmelser udbetalt 18 kr. 75 øre i dagpenge, medens den nuværende dagpengeydelse er 22 kr. 22 øre. Han og mange andre kan gå med denne sygdom i flere år, og deres dagpengeydelse og eventuelle rente skal beregnes efter love, der er flere år gamle. Jeg mener, at dette er urimeligt, og det er antagelig alt for dyrt i administrativ henseende at have alle disse overgangsbestemmelser knyttet til den nuværende ulykkesforsikringslovgivning.

Jeg vil derfor gerne vide, om tiden nu ikke er inde til at ophæve de gamle bestemmelser, så at dagpengeydelse og eventuelle renter bliver de i den nugældende lov fastsatte satser.

Socialministeren (Bundvad): I anledning af det ærede medlems spørgsmål vil jeg gerne først oplyse, at ved ulykkesforsikringslovens ændring i 1959 blev det maksimumsbeløb for årsløn, hvorefter man beregner dagpenge og andet, forhøjet til 10 000 kr. Ikrafttrædelsesdatoen blev, som det ærede medlem nævnte, sat til 1. april 1959, men der kom en afgørende begrænsning ind i loven, hvorefter det hedder, at de i forhold til de tidligere love høje erstatninger kun kan ydes for ulykkestilfælde, der er indtruffet efter lovens ikrafttræden. Det forholder sig på samme måde med erstatninger ved erhvervssygdomme.

Jeg vil gerne indrømme, at det kan være svært for den enkelte forsikrede at erkende sygdommens opståen, og han arbejder måske en tid efter, at sygdommen har ramt ham; men er sygdommen erkendt og anmeldt som erhvervssygdom, må det være den under sagens behandling fastsatte skadesdato, der er afgørende for, efter hvilken lov tilfældet skal bedømmes. Baggrunden for, at man ikke giver forhøjelsen med til-

[Socialministeren.]

bagevirkende kraft, er, at ydelserne skal være erstatning for den arbejdsfortjeneste, der mistes netop på det tidspunkt, ulykkestilfældet indtræder eller erhvervssygdommen erkendes.

Hertil kommer det forhold, at arbejdsgiverne opfylder deres ansvar i henhold til loven ved at tegne forsikringer i private forsikringsselskaber. En ved lovændring gennemført forhøjelse af allerede tilkendte erstatninger ville derfor medføre, at de nuværende arbejdsgivere gennem forhøjede præmier ville komme til at betale for skader, som er indtruffet hos tidligere arbejdsgivere, fordi forsikringsselskaberne ikke har haft mulighed for at opkræve præmier til dækning af de senere forhøjede ydelser.

Efter de forskellige love er dagpengeerstatninger pristalsreguleret automatisk. Det er dog således, at de erstatninger, der er fastsat før 1947, ikke automatisk reguleres; det sker ved særlige love, som vedtages her i folketinget, senest er det sket ved lov af 1958. Pristallet for oktober 1961 vil bevirke en yderligere stigning fra 1. april 1962. Jeg agter derfor i nær fremtid at fremsætte et særligt forslag om procentvis forhøjelse af ydelserne fra før 1947.

I øvrigt vil jeg sige, at hvis der er noget i det af det ærede medlem særligt nævnte tilfælde, som kan give anledning til, at vi tager det op, skal vi meget gerne se på det.

Chr. Madsen: Jeg takker den højtærede minister for svaret. Jeg forstår det således, at for de ydelser, der er fra før 1947, vil der komme forslag om ekstraordinær hjælp, og at der i øvrigt også for dagpengeydelser fra før 1. april 1959 vil ske en snarlig ændring.

Socialministeren (Bundvad): Det ærede medlem har ret i sin opfattelse, for så vidt angår ydelserne fra før 1947. Ydelserne efter 1947 er automatisk regulerede, og jeg kan

ikke i øjeblikket overse, om der skulle være grundlag for yderligere ændringer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Gottschalck-Hansen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Agter ministeren for offentlige arbejder at tilslutte sig revisionsdepartementets opfattelse af, at det vil være hensigtsmæssigt, om samtlige postgiromidler indgår i mellemregning med finansministeriet imod en rimelig forrentning, således at en eventuel obligationsbeholdning forvaltes af finansministeriet og ikke af post- og telegrafvæsenet, hvorved de bevilgende myndigheder vil få fuld kontrol med køb og salg af obligationer?“

Gottschalck-Hansen: I folketingets spørgetid den 16. marts 1960 spurgte min partifælle det ærede medlem hr. Poul Møller den daværende finansminister, den nuværende højtærede statsminister, om denne var bekendt med eller samtykkede i postgirofondens opkøb af obligationer. Af ministerens svar fremgik det, at det var en aftale med nationalbanken, at køb af obligationer skulle foregå mere jævnt i fremtiden end hidtil. Jeg må opfatte dette derhen, at nationalbanken skal være løbende underrettet også om postgirofondens køb. Hvorvidt dette er tilfældet, er jeg afskåret fra at konstatere, men det kan måske senere oplyses.

Postgirofondens køb af obligationer er imidlertid igen blevet aktuelt derved, at der i den af statsrevisorerne den 12. august 1961 afgivne betænkning over statsregnskabet for 1959-60 er gjort rede for en nyordning vedrørende postgiromidlernes anbringelse. Af denne fremgår det, at 2. revisionsdepartement har rejst spørgsmålet, om der kræves bevilling til køb og salg af obligationer for postgiromidlerne. Det fremgår ganske tydeligt af den afgivne betænkning, at revisionsdepartementet har

[Gottschalek-Hansen.]

den opfattelse, at køb og salg for de nævnte midler bør forelægges de bevilgende myndigheder, da staten nu engang har ansvaret for og hæfter for denne fond. Revisionsdepartementet har derfor fundet det naturligt at forespørge generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet, om det i fremtiden vil forelægge obligationskøb for postgirofondens midler for de bevilgende myndigheder. Da dette spørgsmål ikke var besvaret ved betænkningens afgivelse den 12. august i år, har jeg fundet det naturligt at stille det anmeldte spørgsmål til den højtærede minister for offentlige arbejder.

Personlig må jeg anse det for naturligt, at værdipapirer, som tilhører postgirofondens, overføres helt eller delvis til statsgældsforvaltningen, altså under finansministeriet, sådan som det er tilfældet med andre værdipapirer, som staten ejer eller har ansvar for. Dette vil nemlig automatisk medføre, at ansvaret for køb og salg af obligationer ikke henlægges til et embedsmandsudvalg, men placeres, hvor det retteligt bør: hos de bevilgende myndigheder.

Ministeren for offentlige arbejder (*Lindberg*): I anledning af det ærede medlems spørgsmål kan jeg oplyse, at reglerne for anbringelse af postgiromidlerne er foreskrevet i reglement af 29. marts 1961, som er godkendt af mig.

I henhold til dette reglement varetages bestyrelsen af postgiromidlerne af et udvalg, som består af 2 repræsentanter for finansministeriet og 2 repræsentanter for post- og telegrafvæsenet. Efter bestemmelserne i reglementet skal udvalget efter at have skønnet, hvor meget der skal have til disposition for kontoindehaverne, anbringe det resterende beløb i obligationer, statsgældsbeviser el. lign., som indskud i banker og sparekasser eller i mellemregning med finansministeriet.

Da post- og telegrafvæsenet i henhold til loven skal drives forretningsmæssigt, og da jeg må skønne, at man på denne måde får det største udbytte ved anbringelse af midlerne, må jeg hævde, at det er den bedste form for administration af postgiromidlerne. Jeg kan derfor ikke være enig med revisionsdepartementet i, at der bør

foretages nogen ændring i det gældende reglement.

Gottschalek-Hansen: Jeg takker den højtærede minister for det afgivne svar, men beklager, at ministeren ikke finder det påkrævet at ændre det reglement, som er udstedt af den højtærede minister. Forholdet er jo dette, at det ingenlunde er småpenge, det drejer sig om. Der blev i april måned i år indkøbt obligationer for 30 mill. kr., og der er stadig til rådighed et beløb på 318 mill. kr.

Ifølge den afgivne betænkning, som jeg gerne vil citere, hedder det:

„Der er således meget betydelige beløb til rådighed for køb og salg af obligationer med deraf følgende muligheder for påvirkning af det almindelige pengemarked og kursniveau. . . .“

Mener den højtærede minister det forsvareligt, at et embedsmandsudvalg med to repræsentanter for finansministeriet og to for ministeriet for offentlige arbejder skal have en så vidtrækkende beføjelse, at de de facto kan påvirke selve pengemarkedet og kursniveauet? Jeg synes, det er et stort ansvar at lægge på dette udvalg, og jeg må stadig anmode ministeren om endnu en gang at overveje, om det ikke var hensigtsmæssigt af følge den af 2. revisionsdepartement foreslåede fremgangsmåde.

Ministeren for offentlige arbejder (*Lindberg*): Man kan jo altid overveje en ting, men jeg tror altså, det er den bedste form, vi har fundet. Jeg kan oplyse til underretning for det ærede medlem, at dette udvalg jo ikke disponerer, om jeg så må sige, i blinde med hensyn til køb af obligationer; man køber — det er man enig om inden for udvalget — højst for 10 mill. kr. om måneden, og derfor var det forkert, når det ærede medlem sagde, at man havde købt for 30 mill. kr. i april måned, det er for 30 mill. kr. i april kvartal, og det svarer altså til det, jeg oplyser her. Det er altså ikke sådan, at man tænker at bruge de 318 mill. kr. inden for et kort tidsrum til at købe obligationer for, men for øvrigt er nationalbanken fuldt vidende om den linje, man følger inden for dette udvalg.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Holger Hansen* til forsvarsministeren:
„Vil forsvarsministeren ændre bestemmelsen om vederlag til kvarterværter for forsvarets befalingsmænd og menige ved kommende militære manøvrer og øvelser med forhøjelse af disse vederlag for øje?“

Holger Hansen: I denne tid udbetales der, jeg tror, det kaldes kvartergodtgørelse, til de mange mennesker, der under de store efterårsmanøvrer har haft soldater indkvarteret.

Mange af disse værter vidste vel nok, at de kunne vente at få betaling for den ulejlighed, det altid vil være forbundet med at have mange eller måske få soldater indkvarteret. En del af de steder, soldaterne indkvarteredes, var man ikke klar over, at der var penge i vente; men for alle tror jeg det gælder, at overraskelsen var stor, da sognefogden kom med pengene: 15 øre pr. mand pr. dag.

Nu tror jeg, det er rigtigt at sige, at soldaterne de allerfleste steder var velkomne. Man har rundt på gårdene — for det er jo fortrinsvis landbrugerne, der må holde for — taget vel imod, enten det så drejede sig om et par stykker eller måske som i et tilfælde, jeg kender, om 110. Jeg tror, at mange officerer og befalingsmænd i øvrigt har fået en seng at sove i, selv om de intet krav havde derpå. Der er vist også udskænket adskillige kopper kaffe fra landhusmødrenes køkkener i de dage. Man har set stort på, at en måske stor styrke nogle dage har været lidt i vejen i den daglige drift.

Alt dette er jo i orden; vi må være glade for, at befolkningen har taget vel imod soldaterne. Men det virker lidt mærkeligt, at det, man byder som en godtgørelse for ulejligheden, er et beløb, der i dag ikke har noget som helst med godtgørelse at gøre: 15 øre om dagen. Jeg kender et eksempel, hvor en gård havde 19 menige og 2 befalingsmænd i 2 dage. Det kunne blive til 6 kroner og 30 øre. De to befalingsmænd havde endda en seng at sove i.

Dette virker latterligt, og hverken den højtærede forsvarsminister eller jeg ønsker, at forsvaret skal gøres til latter. Det er symbolske beløb, der her er tale om, og jeg tror, at mange kvarterværter hellere

havde været fri for at modtage sådanne småskillinger. Endelig kan man tænke sig, hvad denne udbetaling koster i administration. Forsvaret skal udfærdige lister på basis af indberetninger fra afdelinger og underafdelinger, pengene tilsendes dernæst sognefogderne, som så skal udbringe disse få øre mange steder i et sogn.

Jeg mener, at dette bør tages op til ændring. Jeg mener ikke, forsvaret kan være tjent med den nuværende ordning. Jeg tror heller ikke, det er rimeligt at lade kvartergodtgørelserne ophøre. Derfor spørger jeg den højtærede minister: er man villig til at søge disse takster ændret med en forhøjelse for øje?

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg kan sige til det ærede medlem, at jeg for så vidt er enig i hans betragtninger. Nu ligger det jo imidlertid sådan, at disse takster for indkvarteringsgodtgørelse er fastsat i selve indkvarteringsloven, der i øvrigt hører under indenrigsministeriet, og derfor kan jeg jo ikke på egen hånd ændre taksterne; men det må ske, hvis det skal ske, ved en lovændring. De nuværende takster blev fastsat i 1939. Indkvarteringsloven var til behandling i 1959, hvor også dette spørgsmål drøftedes, men hvor der ikke skete nogen ændring. Der er imidlertid nu optaget forhandlinger mellem forsvarsministeriet og indenrigsministeriet med det for øje at regulere — og for ikke at afstedkomme nogen misforståelse må jeg sige: regulere i opadgående retning — disse takster.

Holger Hansen: Jeg kan takke ministeren for svaret. Jeg var vel klar over, at disse takster er fastsat i en lov under indenrigsministeriet, men det forekom mig, at selve spørgsmålet i første række i hvert fald måtte interessere forsvarsministeren, under hvem ikke blot det direkte forsvar, men også det klima, vi gerne skulle skabe for forsvaret, hører. Jeg siger tak for svaret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kai Moltke* til boligministeren:

„Agter boligministeren i overensstemmelse med tidligere afgivne erklæringer efter diskontoforhøjelsen i folketin-

get at fremsætte forslag om en forhøjelse af m²-tilskuddet i boligstøtteleven til dækning af stigningen i rente og kurstab, indtruffet efter vedtagelsen af boliglovene i december 1958?

Kan et sådant forslag eventuelt forventes fremsat i folketinget i dettes efterårssamling?"

Kai Moltke: Når jeg har stillet dette spørgsmål, hænger det sammen med, at vi ved sidste behandling af boligstøtteleven blev stillet over for en temmelig ubehagelig overraskelse. Der gik kun 24 timer efter lovens færdigbehandling, så havde vi en forhøjelse af diskontoen, som på væsentlige områder satte den nye lovgivnings nyttevirksomheder ud af kraft. Nu har vi jo tidligere, og i særdeleshed omkring grundlovsdag, fået visse bebudelser af, at hvis det nuværende høje renteniveau skulle holde, ville man tage under overvejelse at forhøje m²-tilskuddet. Det undrer mig derfor, at man ikke allerede på bordet har et forslag af denne art.

Jeg må lige have lov til at komme med et kort citat fra udvalgets betænkning (Folketingstidende 1960-61, tillæg B. sp. 874), hvor vi har vort udgangspunkt:

„Det er for valget oplyst, at fastsættelse af driftstilskuddets størrelse efter 1958-loven er sket på grundlag af et renteniveau for langfristede statsobligationer på ca. 5¼ pct.“

Allerede i juli måned stod vi med hensyn til realkreditfondens obligationer — med en pålydende rente af 5½ pct. — med en effektiv rente på 7,28 for 1. serie og 7½ pct. for 2. serie, og tingene har ikke bedret sig siden den tid. Vi bevæger os nærmere og nærmere op imod de 8 pct.

Derfor det præcise spørgsmål: påtænker man en regulering med renteniveauet i 1954 og 1955 som udgangspunkt, som giver dækning for denne stigning, og agter man fra ministeriets side i denne efterårssamling at fremsætte forslag i denne retning?

Boligministeren (Carl P. Jensen): Regeringen erklærede ganske rigtigt ved folketingets åbning den 3. oktober, at man agtede at fremsætte forslag om visse forøgelser af driftstilskuddet for mindrebedemlede til, som det ærede medlem anfører i sit spørgs-

mål, dækning af den stigning i rente og kurstab — med andre ord i den effektive rente — der var indtruffet efter vedtagelse af boligloven i december 1958. Jeg kan sige, at der ikke er sket noget, som har ændret baggrunden for denne tilkendegivelse, og jeg kan derfor kun besvare det ærede medlems spørgsmål bekræftende: dette løfte vil blive holdt, og forslaget kan forventes fremsat, som det ærede medlem siger i sit spørgsmål, i folketingets efterårssamling. Jeg kan tilføje, at jeg håber, vi snart kan have det klart til fremsættelse.

Kai Moltke: Jeg takker den højtærede boligminister for dette tilsagn om, at man efter de indtrufne ændringer vil forhøje m²-tilskuddet. Men spørgsmålet er jo, om dette med de nuværende kurser og de nuværende finansieringsformer vil være tilstrækkeligt. Derfor efterlyste jeg udgangspunktet 1958, for ellers bliver det jo en reel tilbagegang i hele finansieringsformen.

Jeg vil samtidig gerne stille det tillægs-spørgsmål: var det nødvendigt at oprette sådan noget som realkreditfonden for byggeriet under sådanne former, at den støttede en effektiv rente på mellem 7½ og 8 pct? Havde det ikke været lettere at lade Danmarks Hypotekbank passe dette arbejde? Hvorfor denne dobbeltadministration?

Boligministeren (Carl P. Jensen): Jeg vil gerne til det ærede medlem sige, at det spørgsmål, der i øjeblikket er til forhandling, simpelt hen drejer sig om at finde frem til den dækning, der skal gives på det tidspunkt, hvor lånene ved finansiering hjemtages. Det er altså ikke spørgsmålet om at finde en bestemt skæringsdag, men simpelt hen om at finde frem til, hvilken dækning der skal til for at dække den effektive renteforhøjelse, der er indtruffet efter vedtagelse af boliglovene i december 1958, sådan som det ærede medlem har formuleret sit spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Herluf Rasmussen* til udenrigsministeren:

„Er udenrigsministeren i stand til at garantere for, at tidligere fanger og modstandsfolk fra Danmarks friheds-

kamp under rejse i Vesttyskland ikke udsættes for retslig forfølgelse fra vesttyske politimyndigheders side på grund af deres indsats under frihedskampen?"

Hertug Rasmussen: Jeg vil gerne takke den højtærede udenrigsminister, fordi han har haft tid til — selv om mit spørgsmål var lidt sent indleveret — at svare på spørgsmålet. Om jeg skal takke for besvarelsen af mit spørgsmål, vil tiden vise, men jeg håber, at jeg kan føje endnu en tak til det, jeg allerede har sagt, når svaret er givet.

Arrestationen af den jugoslaviske modstandsmand Lazo Vracaric har naturligvis vakt harme og afsky i alle kredse af vort land, og den højtærede udenrigsminister har til et københavnsk dagblad udtalt: „Vi er dybt forbløffede“. Da jeg læste denne udtalelse, som røber en prisværdig alvorlig indstilling til problemet hos udenrigsministeren, ja, så undskylder man mig vel nok, at jeg lod tankerne gå et stykke tid tilbage, til den dag, da den højtærede minister kun havde hånsord tilovers, da han fra min side blev stillet over for en lang række dokumenterede og meget afslørende kendsgerninger om udviklingen i det Vesttyskland, som siges at være på vej til et mønsterdemokrati, og som den højtærede udenrigsminister ikke forsømmer nogen lejlighed til at fremhæve som den rette partner for Danmark i et snævrere politisk og økonomisk samarbejde. Det var også afslørende, at den samlede dagspresse uden undtagelse fulgte den højtærede udenrigsministers slet skjulte anvisning om ikke at referere blot enkelte kendsgerninger af mit omfattende materiale.

Det er sikkert gået op for den højtærede udenrigsminister, at det er en alvorlig sag, vi står over for, og jeg håber, vi får en saglig behandling af dette for så mange af vore medborgere vigtige problem.

I min egenskab af sekretær for modstandssammenslutningen Udvalget af tidligere Fanger og Modstandsfolk fik jeg i løbet af søndagen mere end hundrede telefonopringninger fra gamle kammerater, som alle samstemmende gav udtryk for deres harme over arrestationen af den jugoslaviske modstandskammerat, og samtidig gav de udtryk for deres bestyrtelse over, at dette

kunne ske i Vesttyskland, som man ikke alene i pressen, men også fra ansvarlig side har forsøgt at gøre til et land, hvor demokratiet var sat i højsædet, og hvor alt menneskeligt blev gjort for at udrydde resterne af den nazistiske ideologi.

Anklageren i Konstanz, Heinrich Gulden, findes ikke på min meget lange liste over behæftede personer, men hvis hans handlemåde skal tages som udtryk for det, man venter sig af den nye embedsstand i Vesttyskland, er sagen meget mere alvorlig end først antaget. Det er altså lykkedes for nazisterne at præge den nye embedsklasse, og det er efter min opfattelse et godt bevis på, at den vesttyske regering i realiteten aldrig har erkendt Tysklands skyld.

Det er forståeligt, at nogle ønsker at gøre det, der er sket, til en stor fejltagelse. Jeg tror, at disse mennesker selv tager fejl. Kendsgerningerne taler derimod.

Vracaric er anholdt på grundlag af en „Fahndungsbefehl“, en eftersøgningsordre, udstedt af det tyske sikkerhedspoliti, Gestapo, stammende helt fra 1941. Jeg vægrer mig ved at tro, at det er den eneste „Fahndungsbefehl“, som findes i det vesttyske politis registraturer, og man kan da med god ret spørge: hvorfor har man ikke tilintetgjort disse akter, og hvilke garantier kan der gives for, at disse akter, omhandlede efterlysninger af også danske modstandsfolk, bliver tilintetgjort?

Den vesttyske regering har, presset af den protestfølge, som væltede ind over Bonn, så snart sagen blev kendt, afgivet en erklæring, som efter min opfattelse intet er værd, hvis den ikke følges op af en virkelig udrensning, som, hvis den skal have betydning, skal gå helt op i toppen.

Blottet for fantasi er den, der ikke kunne se, hvad resultatet var blevet, hvis ikke modstandsfolk fra hele Europa havde protesteret aldeles omgående. Den domstol, som skulle have taget stilling til den jugoslaviske modstandsmands „forbrydelse“, bestod af en vis Hellerung, tidligere dommer ved en nazistisk folke-domstol, Kley, dommer ved en særdomstol i Schlesien under krigen, og dr. Michelis, tidligere dommer ved en nazistisk krigsret. Bag det hele står Regierungsdirektor Neidhard, som ved Landesregierung i Baden-Württemberg indtager en høj stilling, og som under krigen har afsagt

[Herluf Rasmussen.]

5 dødsdomme over personer, fordi de løftede deres røst mod det nazistiske barbari. Sagen har således et langt videre perspektiv end først antaget.

Jeg vil i første omgang være tilfreds, hvis den højtærede udenrigsminister kan garantere, at danske modstandsfolk ved rejse i Vesttyskland ikke drages til ansvar for deres handlinger under modstandskampen, men garantien må være hug- og stikfast, ellers kan jeg kun fraråde danske modstandsfolk at sætte deres ben på tysk jord.

Udenrigsministeren (J. O. Krag): Jeg tror, at meddelelsen om den arrestation, det ærede medlem omtalte i sit spørgsmål, slog os alle med forbløffelse. Ikke alene i de lande, der som Danmark har deltaget i frihedskampen mod den tyske nazisme, men også langt uden for kredsen af de tidligere besatte lande måtte denne nyhed forekomme så overraskende, at den næsten var utrolig. Meddelelsen om denne arrestation måtte samtidig virke som en pinlig mindelse om en periode i fortiden, som ingen plads har i det Vesteuropa, vi kender i dag.

Man måtte forundret spørge sig selv, om der her kunne foreligge anden mulighed, end at der var sket en fejltagelse — men rigtignok en fejltagelse så uhyrlig, at den måtte nærme sig det umulige. Jeg bad straks Danmarks ambassadør i Bonn om at drøfte sagen med det tyske udenrigsministerium. Ambassadør Hvass svarede med at indberette, at han fra det tyske udenrigsministerium havde modtaget en officiel erklæring, hvoraf det fremgår, at det tyske udenrigsministerium og justitsministerium hurtigt har draget omsorg for, at den pågældende jugoslaviske statsborger er blevet løsladt. I det tyske udenrigsministeriums erklæring siges det endvidere så klart og så entydigt, at ingen tvivl lades tilbage, at der vil blive taget skridt til at sikre, at tilfælde af denne art ikke vil kunne gentage sig i fremtiden.

Dette svar må tages som en garanti for, at tidligere fanger og modstandsfolk fra Danmarks frihedskamp ikke under rejse i Den tyske Forbundsrepublik udsættes for

politimæssig forfølgelse af den art, der her er tale om.

Lad mig tilføje, at jeg netop har modtaget et nyt telegram fra den danske ambassadør i Bonn, hvori han oplyser, at den pågældende jugoslaviske statsborger nu efter at være blevet sat på fri fod har forladt Tyskland, at den statsadvokat, der behandlede sagen, er på vej til Bonn for at aflægge beretning, som det hedder, at forbundsregeringen vil gøre alt for at forebygge gentagelser, at forbundsregeringen overvejer, hvorledes erstatning vil kunne ydes den pågældende jugoslaviske statsborger, og endelig at den skete anholdelse er den eneste i sin art i Forbundsrepublikkens historie.

Herluf Rasmussen: Jeg vil gerne med et vist forbehold takke den højtærede udenrigsminister for det hurtige arbejde, der er gjort i sagen. Men samtidig vil jeg gerne spørge den højtærede udenrigsminister, om man er af den opfattelse, at en forsikring som denne, som vi jo har hørt nogle af før, er garanti nok for, at de mere end 1200 tidligere krigsretsdommere og de mere end 400 tidligere højtstående politiofficerer fra nazitiden, som nu er placeret på udslag-givende stillinger i Vesttyskland, ikke overser en sådan henstilling på samme måde, som de har gjort det hidtil.

Jeg vil gerne i den forbindelse nævne, at vel har den tyske presse ikke været så meget for at bringe de helt store meddelelser om denne sag, som det påstås, men efter at hele sagen dog er kommet frem, og efter at røret i pressen er opstået, er der en justitsembedsmand i landet Slesvig-Holsten, der såmænd har givet udtryk for, at det udmærket kunne tænkes, at danske modstandsfolk blev draget til ansvar for deres handlinger under krigen. Endvidere synes jeg også, at man i den forbindelse bør tænke på, at man i Vesttyskland i dag mener, at tiden er inde til at gøre en tidligere SA-mand til udenrigsminister.

For mig ligger der derfor ikke nogen særlig garanti i, at denne henstilling bliver taget efterrettelig.

Udenrigsministeren (J. O. Krag): Det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen ved

[Udenrigsministeren.]

jo udmærket, at det, han anfører fra en avisudtalelse fra Slesvig-Holsten, er fremsat før den tyske regerings erklæring.

Mit svar til det ærede medlem var i øvrigt så klart, at det ikke kræver nogen tilføjelse.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til justitsministeren af Thisted Knudsen, Ninn-Hansen, Henry Christensen, Damsgaard, Erik Eriksen, Axel Kristensen, Peter Larsen, Poul Møller, Poul Sørensen og Thestrup:

„Under henvisning til det i statsrevisorernes betænkning fra 1959-60, indledningen, pag VIII, af statsrevisorernes udtalte anmodes justitsministeren om at redegøre for, med hvilken begrundelse der i henhold til fremkomne bladmeddelelser er ydet tjenestemænd i justitsministeriet lån af en politikasse til køb af automobil og fast årlig befordringsgodtgørelse.“

Ordføreren for forespørgerne (Thisted Knudsen): Efter forfatningen har folkettinget ikke alene den bevillende myndighed, men skal også kontrollere, at de bevilninger, der gives, overholdes, og at de midler, som administrationen råder over, anvendes til deres formål, og det er de af folkettinget valgte statsrevisorer, der derfor har pligt til at gøre folkettinget opmærksom på det, hvis der inden for forvaltningen finder administration sted, som kan give anledning til påtale, til misbilligelse eller til krav om en gennemgribende ændring af det bestående forhold.

Dette principielle synspunkt er bl. a. baggrunden for den forespørgsel, som det konservative folkeparti og venstre har stillet til den højtærede justitsminister.

I statsrevisorernes betænkning vedrørende statsregnskabet for 1959-60, side VIII, findes en bemærkning om justitsministeriets forvaltning af de såkaldte politikasser, som jeg vil bede om formandens tilladelse til at citere. Her står:

„Foranlediget af 3. revisionsdepartement ønsker statsrevisorerne vedrørende anvendelsen af politikassernes midler at bemærke, at man med justitsministeren har drøftet dette spørgsmål.

Det er herved blevet statsrevisorerne bekendt, at justitsministeriet agter at nedsætte et udvalg til overvejelse af politikassernes omfang og administration, i hvilket udvalg såvel revisionsdepartementet som finansernes centralstyrelse repræsenteres. Statsrevisorerne ønsker på den givne foranledning at udtale, at man agter at følge det nævnte udvalgs arbejde og senere vil vende tilbage til spørgsmålet.“

Det fremgår i hvert fald af denne bemærkning, at der for justitsministeriet og for revisionen med hensyn til administrationen af politikasserne har været et problem, som både revisionsdepartementet og statsrevisorerne har følt sig foranlediget til at gøre folkettinget opmærksom på. Folketinget kan og kunne ikke kende noget nærmere til baggrunden, og da forholdet var det, at man senere ville vende tilbage til spørgsmålet, ja, så kunne man selvfølgelig have bøjet sig herfor og sagt: vi afventer. Statsrevisorerne gjorde opmærksom på — det lå i hvert fald i bemærkningen — at man på nuværende tidspunkt ikke følte det formålstjenligt at gøre folkettinget opmærksom på, hvad det var for forhold, man særlig havde haft for øje, da man skrev denne bemærkning. Jeg personlig kunne have bøjet mig herfor og afventet udviklingen, men så sker der det, og det var åbenbart altså ikke hensigten, at det sivede ud på en eller anden måde — jeg ved ikke hvilken, jeg ved ikke, om den højtærede justitsminister ved det — at pressen begyndte at omtale disse forhold nærmere.

I Jyllands-Posten for den 21. oktober — jeg beder om tilladelse til på ny at citere — findes på første side en omtale af det pågældende forhold, som jeg altså ikke ved om er rigtigt, men som gengives i en lang række blade og ud over landet vækker pinlig opmærksomhed, og som på politiske møder giver anledning til forespørgsler. Vi stod altså i den situation, at vi måtte sige: vi kender intet til disse forhold. Statsrevi-